

UNGE UDEN JOB OG UDDANNELSE 23. oktober 2024

43.000 unge uden job og uddannelse: Hvad kendetegner dem og deres udfordringer?

ANALYSE

Udarbejdet af

Troels Lund Jensen
Chefanalytiker

Adrian Høegh-Andersen
Stud.polit.

Den store gruppe af unge, der står uden for uddannelsessystemet og arbejdsmarkedet, har vidt forskellige udfordringer. Det kalder på forskellige politiske løsninger. Men trods forskellighederne er der nogle fællestræk, der alligevel kan gøre den udsatte gruppe af unge mere håndterbar at arbejde med politisk. Det viser denne klyngeanalyse. Via en statistisk metode kan de unge uden job og uddannelse nemlig opdeles i 11 forskellige klynger. Nogle klynger er store, andre mindre. En del af de unge har få målbare vanskeligheder, andre har diagnoser og/eller misbrug, mens andre igen har svag forældrebaggrund og/eller begået kriminalitet.

Kontakt

Chefanalytiker

Troels Lund Jensen

📞 28 60 86 42

✉️ tlj@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

Hovedkonklusioner

- Unge uden job og uddannelse har flere udfordringer end andre unge. Det gælder f.eks. forældre med misbrug; unge, der har været anbragt uden for hjemmet; psykiske diagnoser; kriminalitet; og en svær skoletid. Det er baggrundsforhold, der er kendte som hæmmende ift. at gennemføre en uddannelse.
- På baggrund af de og andre baggrundsvariable kan de unge karakteriseres ud fra 11 fællestræk – eller klynger. De 11 klynger er grupperet ud fra, hvilket udfordringer de unge har. Der er store forskelle på, hvor omfattende udfordringerne i de enkelte klynger er.
- Den største klynge tæller 15.000 unge svarende til ca. en tredjedel af de unge uden job og uddannelse. Gruppen er kendetegnet ved at have få eller ingen målbare udfordringer. Disse unge ligner i højere grad unge i job eller uddannelse sammenlignet med de andre klynger.
- Den næststørste klynge består af 6.500 unge svarende til 15,1 pct. og er kendetegnet ved at have psykiske diagnoser som den primære udfordring.
- Den tredjestørste klynge består af 4.400 unge svarende til 10,1 pct. af gruppen, som har en svær forældrebaggrund og svag faglighed.
- De øvrige unge placeres i klynger med mellem 1.200 og 3.600 unge, der er karakteriseret ved flere forhold. F.eks. unge, der både går i specialtilbud, har svag hjemmebaggrund og psykiske diagnoser, eller unge, der både er anbragte, har psykiske diagnoser og har været ofre for vold eller overgreb.

Baggrund: kendte barrierer

43.000 unge mellem 15 og 24 år har ikke gennemført anden uddannelse end grundskolen og er heller ikke i hverken uddannelse eller job. Trods gode konjunkturer har niveauet været stabilt gennem [de senere år](#).¹ Samtidig har mange andre grupper fra kanten af arbejdsmarkedet ellers fået fodfæste på arbejdsmarkedet. Det vidner om, at gruppen af unge uden job og uddannelse har flere problemer end blot manglende efterspørgsel på arbejdsmarkedet.

Formålet med analysen er at belyse, at de 43.000 unge uden job og uddannelse langt fra er en homogen gruppe. Deres udfordringer er forskelligartede. Men der er også fællestræk. Så analysen har også til hensigt at gøre gruppen af 43.000 unge mere håndterbare for de politikere, embedsfolk, kommuner m.fl., der skal finde løsninger for de unge.

En større andel af de unge uden job og uddannelse har en række negative sociale, sundheds- og uddannelsesmæssige forhold sammenlignet med andre unge.

Tidligere [analyser](#) viser, at disse 12 målbare karakteristika er barrierer for at gennemføre en uddannelse:²

1. **Svag forældrebaggrund** (forældre, der har været i misbrugsbehandling, har svære psykiske diagnoser eller kriminel baggrund)
2. **Anbringelser**
3. **Forebyggende foranstaltninger** (f.eks. ungepålæg, økonomisk støtte, aflastning eller en kontaktperson/rådgiver)
4. **Moderat psykisk** eller **kognitiv diagnose** (f.eks. angst, OCD, spiseforstyrrelse eller ADHD)
5. **Svær psykisk diagnose** eller **handicaplidelse** (f.eks. skizofreni, bipolar, borderline, autisme eller fysiske handicap)
6. Været i behandling for **misbrug af alkohol og/eller stoffer**
7. Offer for seksuelt eller voldeligt **overgreb**
8. **Kriminel løbebane** (sigtelser som mindreårig eller modtaget en dom)
9. Svag **faglighed** (ikke fået mindst 02 i både dansk og matematik)
10. Lav **elevtrivsel**
11. Højt **fravær** i grundskolen
12. Modtaget **specialundervisning**

For en uddybning af de 12 baggrundsforhold: Se Boks 3, der fremgår af Bilag 1.

Nogle af de 43.000 unge uden job og uddannelse har ingen af ovenstående baggrundsforhold, andre har én, to eller flere. Se evt. Tabel 1-3 i dokumentationsafsnittet for en nærmere fordeling.

Fælles for de 12 baggrundsforhold er, at de alle øger sandsynligheden for at være i gruppen af unge uden job og uddannelse og kan dermed betragtes som risikofaktorer.

Ved hjælp af registerdata og den statistiske metode "klyngeanalyse" kan vi opdele de 43.000 unge uden job og uddannelse i mindre grupper ud fra de 12 variable og på den måde finder vi nogle undergrupper med fællestræk, der karakteriserer deres udfordringer. Det gør vi på baggrund af en lang række registerdata. Metoden anvendes til at få et mere nuanceret billede af unge uden job og uddannelse, end hvis man ser på hver enkelt variabel for sig.

43.000 unge uden job og uddannelse kan opdeles i 11 klynger: Se klyngerne her

Mange af de unge, der står uden for job og uddannelse har flere udfordringer, der er barrierer for at gennemføre en uddannelse. Det er forbundet med en høj grad af kompleksitet, når man vil nedbryde de barrierer, som de unge har med sig.

Dette afsnit beskriver samspillet mellem forskellige karakteristika for at blive klogere på, hvilke barrierer der ofte optræder sammen. Metoden kaldes en klyngeanalyse og er nærmere beskrevet i Boks 1.

Analysen identificerer 11 klynger, der grupperer de 43.000 unge ud fra sammenhænge mellem de 12 karakteristika. På den måde kan man tegne et mere præcist billede af nogle arketyper i gruppen af unge uden job og uddannelse. De 11 klynger bliver beskrevet mere nærgående i næste afsnit. Tabel 1-3 indeholder desuden de 11 klyngers særkende og det gennemsnitlige antal risikofaktorer, de unge har.

Boks 1: Hvad er en klyngeanalyse?

En klyngeanalyse er en statistisk metode, der kan bruges til at gruppere observationer på baggrund af registerdata. Ved anvendelse af metoden sker der en mekanisk inddeling af observationerne (personer) ud fra, hvilke ligheder og forskelle personerne har med hinanden, og hver enkelt person bliver således placeret i klynge med dem, som de er "tættest på" ud fra de valgte variable.

Metoden anvendes her til at få et mere nuanceret billede af unge uden job og uddannelse, end hvis man ser på hver enkelt variabel for sig. I en analyse af de gennemsnitlige værdier af hver enkelt variabel, kan vigtige informationer gå tabt, hvilket er en fordel ved at bruge en multivariat analyse som f.eks. en klyngeanalyse.

I denne analyse har det givet bedst mening at inddele de unge i 11 klynger. Hver person kan kun indgå i én klynge.

Det betyder, at ikke alle personer, der umiddelbart passer med en gruppes karakteristika, nødvendigvis er placeret i denne klynge. Eksempelvis kan der godt være unge med psykiske diagnoser i Klynge 1, selvom Klynge 2 er kendetegnet ved net-op at have psykiske diagnoser som den primære risikofaktor, men de kan have karakteristika, som gør, at de har mere til fælles med personerne i Klynge 1. Personerne er således grupperet med dem, der "ligner mest" på tværs af alle karakteristika.

Vi benytter en algoritme, der hedder "k-modes" til at lave klyngerne. For at lave en inddeling beregner vi først forskelligheden mellem to personers målbare karakteristika (her de 12 variabler, som indgår i beskrivelsen af klyngerne (se Bilag 1)). Man kan bruge mange forskellige metoder til at beregne sådan en forskel. Her benytter vi "Gower's afstand" som beregner den gennemsnitlige forskel på tværs af alle variabler mellem to personer, og som er et populært valg, hvor der både indgår kategoriske og numeriske variabler. Alle personer inddeles herefter i klynger, så forskellen mellem personer i samme gruppe minimeres. Det er ikke oplagt, hvor mange klynger der skal laves. Derfor har vi indstillet algoritmen til at lave 2-15 klynger som herefter evalueres. 11 klynger er valgt, fordi det gav den højeste grad af "kontrast" mellem klyngerne, målt ved en såkaldt silhouette average width, der beregner, i hvor

høj grad hver person passer godt i sin tildelte klynge, og samtidig passer dårligt i de øvrige klynger.

“K-modes”-algoritmen er beskrevet i Huang, J. (1997) A Fast Clustering Algorithm to Cluster Very Large Categorical Data Sets in Data Mining, Workshop on Research Issues on Data Mining and Knowledge Discovery. Vi har benyttet pakken “cluster” version 2.1.6 i statistikprogrammet R.

Vi er kommet frem til 11 forskellige klynger, der har forskellig størrelse. Hver enkelt klynge beskrives i det følgende. Klyngerne beskrives ud fra de typiske kendetegn for personer i klyngen. Det vil sige, at der godt kan være personer i en klynge, som ikke oplever alle de nævnte udfordringer.

Klynge 1: Relativt stærk gruppe med få målbare vanskeligheder

Objektivt stærke

Kan stadig have udfordringer

København og Nordsjælland

15.000 personer

Den største klynge af de 11 klynger er kendetegnet ved at have meget få risikofaktorer. Det vil sige få eller ingen af analysens 12 målbare karakteristika. Målt på risikofaktorer ligner gruppen andre unge, der enten har fuldført en uddannelse, er i gang med en uddannelse eller er i beskæftigelse.

Selvom gruppen objektivt ligner unge i job eller uddannelse, er det ikke ensbetydende med, at unge i denne gruppe ikke har udfordringer. De er dog ikke væsentligt overrepræsenterede i de tolv udvalgte karakteristika. Denne gruppe bor i øvrigt oftere end andre unge uden job og uddannelse i og omkring København samt i Nordsjælland. Også efterkommere er overrepræsenterede i denne klynge.

Klyngen består af ca. 15.000 unge svarende til ca. hver tredje ung (35,2 pct.) uden job og uddannelse.

Klynge 2: Unge med psykiske diagnoser

I den næststørste klynge er ca. halvdelen kvinder, og 92 pct. har dansk oprindelse. Langt størstedelen af disse unge har en moderat psykisk diagnose, f.eks. angst, OCD, ADHD eller spiseforstyrrelse, og relativt mange har desuden en svær psykisk diagnose eller et handicap, f.eks. skizofreni, borderline eller autisme. En lidt større andel af unge i denne klynge har desuden lav trivsel, højt fravær og misbrug sammenlignet med unge uden job og uddannelse generelt.

Klyngen består af ca. 6.500 unge svarende til 15,1 pct. af alle unge uden job og uddannelse.

Klynge 3: Unge med svag forældrebaggrund

Den tredjestørste klynge er især kendetegnet ved at have svag forældrebaggrund defineret som forældre, der har været i behandling for enten alkohol- eller stofmisbrug, en ubetinget fængselsdom eller svær psykisk sygdom som skizofreni, borderline eller bipolar. Af de øvrige karakteristika har relativt mange et højt fravær og lav trivsel.

Klyngen består af knap 4.500 unge svarende til lidt mere end en tiendedel af alle unge uden job og uddannelse.

Klynge 4: Unge fra specialtilbud

**Svær psykisk
sygdom**

**Fysisk
handicap**

**Nord-, Vest-
og Østjylland**

3.600
personer

Denne klynge er kendetegnet ved unge, der har gået i enten specialscole, specialklasse eller modtaget specialundervisning i almenklasser. Hver tredje i klyngen har en svær psykisk sygdom eller et handicap. På øvrige karakteristika ligner de andre unge uden job og uddannelse. Denne klynge er overrepræsenteret i Nordjylland, Vestjylland og Østjylland.

Klyngen består af 3.600 unge svarende til 8,5 pct. af unge uden job og uddannelse.

Klynge 5: Unge med lav faglighed

**Ikke-beståede
afgangsprøver**

**Udenlandsk
baggrund**

**Højt
skolefravær**

3.400
personer

Alle i klyngen har lav faglighed. Lav faglighed er i analysen defineret som unge, der enten ikke har været oppe i folkeskolens afgangsprøver eller som har fået under 02 i gennemsnit i lovbundne prøver. Hver femte i klyngen har et højt ulovligt fravær, men på øvrige karakteristika skiller klyngen sig ikke ud. Mere end fire ud af ti i denne gruppe har indvandrer- eller efterkommerbaggrund.

Klyngen består af 3.400 unge svarende til 7,9 pct. af alle unge uden job og uddannelse.

Klynge 6: Unge med specialtilbud og svag forældrebaggrund

**Svag
forældrebaggrund**

**Psykiske
diagnoser**

Specialtilbud

**2.300
personer**

Mange unge i klyngen er kendetegnet ved at have gået i specialtilbud, have psykiske diagnoser og en svag forældrebaggrund. Klyngen har specialtilbud tilfælles med Klynge 4, men har derudover flere risikofaktorer. Unge i denne klynge har i gennemsnit lidt over fire risikofaktorer. Det typiske er en moderat psykisk diagnose som angst, OCD, ADHD eller en spiseforstyrrelse, specialtilbud og en svag forældrebaggrund.

En relativt høj andel af de unge i denne klynge har været anbragt. 94 pct. har dansk oprindelse. Gruppen bor sjældnere end andre unge uden job og uddannelse i og omkring København.

Klyngen består af 2.300 unge svarende til 5,3 pct. af de unge uden job og uddannelse.

Klynge 7: Anbragte unge med diagnoser

Klyngen er kendetegnet ved unge, der har været anbragt, har diagnoser og har været ofre for vold eller overgreb. Unge i denne klynge har i gennemsnit 5,3 risikofaktorer. Det er dermed den klynge - sammen med Klynge 9 - hvor de unge har flest risikofaktorer i gennemsnit.

Klyngen er karakteriseret ved, at næsten alle har en moderat psykisk diagnose og langt størstedelen har været anbragt. Rigtig mange har desuden en svær psykisk diagnose eller et handicap, og to ud af tre har været ofre for vold eller overgreb. En relativt høj andel af de unge i denne klynge har også flere af de øvrige risikofaktorer, f.eks. misbrugsbehandling, kriminalitet og en svær skolegang.

Gruppen bor oftere end andre unge uden job og uddannelse på Vest- og Sydsjælland (inkl. Lolland).

Klyngen består af 2.200 unge svarende til 5,1 pct. af de unge uden job og uddannelse.

Klynge 8: Unge mænd med lav faglighed og kriminel løbebane

Kriminalitet

**Udenlandsk
baggrund**

Lav faglighed

1.500
personer

Denne klynge er kendetegnet ved, at syv ud af ti er mænd, og 30 pct. har udenlandsk oprindelse.

Størstedelen har lav faglighed og har været sigtet som mindreårige eller har modtaget en dom. To ud af tre er ofre for vold eller overgreb. Og størstedelen har en svag forældrebaggrund. På øvrige risikofaktorer har denne klynge også høje andele, f.eks. anbringelser og højt fravær.

Klyngen består af 1.500 unge svarende til 3,4 pct. af de unge uden job og uddannelse.

Klynge 9: Unge med specialtilbud og mange risikofaktorer

**Psykiske
diagnoser**

**Ofre for vold
og overgreb**

**Mange
problemer**

1.400
personer

Denne klynge har de samme kendetegn som Klynge 6: specialtilbud, en svag forældrebaggrund og moderate psykiske diagnoser, men har derudover også mange unge med svære psykiske diagnoser eller handicap, og lige over halvdelen er ofre for voldelige eller seksuelle overgreb. Der er desuden flere kvinder i denne klynge end i klynge 4 og 6. Unge i denne klynge har i gennemsnit 5,3 risikofaktorer. 93 pct. har dansk oprindelse.

Klyngen består af 1.400 unge svarende til 3,3 pct. af de unge uden job og uddannelse.

Klynge 10: Anbragte unge med kriminel løbebane

**Anbragt/svag
forældrebaggrund**

**Udenlandsk
baggrund**

Kriminalitet

1.300
personer

Klyngen er kendetegnet ved mange anbringelser, meget kriminalitet og mange ofre for vold eller overgreb, svag forældrebaggrund og specialtilbud.

Unge i klyngen har i gennemsnit 5,2 risikofaktorer, og er dermed også en af de "tungere" klynger.

Klyngen består af 1.300 unge svarende til 3,1 pct. af de unge uden job og uddannelse.

Klynge 11: Unge med svag forældrebaggrund og kriminel løbebane

**Svag
forældrebaggrund**

**Udenlandsk
baggrund**

Kriminalitet

**1.200
personer**

Klyngen er kendetegnet ved unge, der er blevet sigtet som mindreårige eller fået en dom, og som kommer fra en svag forældrebaggrund. De unge ligner dermed Klynge 8 og Klynge 10, men har færre risikofaktorer. Tre ud af fire er mænd, ca. 30 pct. har udenlandsk oprindelse, og klyngen er overrepræsenteret i København.

Klyngen består af 1.200 unge svarende til 2,8 pct. af de unge uden job og uddannelse.

Dokumentation: De 11 klyngers udfordringer opdelt på de 12 baggrundsforhold

I tre tabeller nedenfor (Tabel 1-3) viser, hvilke af de 12 konkrete baggrundsforhold der slår tydeligst ud inden for hver enkelt af de 11 klynger. For eksempel har 7 pct. af de unge i Klynge 1 en svag forældrebaggrund, mens det gælder 85 pct. af de unge i Klynge 3. Til sammenlign har 28 pct. blandt alle 43.000 unge uden job og uddannelse en svag forældrebaggrund, mens det gælder for 13 pct. af øvrige unge.

TABEL 1

De tre største klynger har få eller enkelte risikofaktorer

Tabellen viser risikofaktorer for de tre største klynger, samt alle unge uden job og uddannelse og øvrige unge.

	1. Få objektive vanskeligheder	2. Psyk. diagnoser	3. Svag forældrebaggrund	Alle unge uden job og uddannelse	Øvrige unge
Svag forældrebaggrund	7%	8%	85%	28%	13%
Anbragt	1%	7%	14%	15%	2%
Foranstaltninger	5%	76%	74%	48%	12%
Moderat psykisk diagnose	11%	89%	13%	36%	11%
Svær psykisk diagnose el. handicap	10%	31%	12%	22%	6%
Misbrug	2%	8%	5%	6%	1%
Offer	6%	9%	8%	17%	6%
Sigtelse som mindreårig eller dom	5%	10%	11%	16%	3%
Lav faglighed	0%	13%	10%	17%	2%
Lav trivsel	10%	17%	14%	13%	10%
Højt fravær	6%	13%	18%	12%	3%
Specialtilbud	6%	9%	6%	22%	5%

Tablet: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE)

TABEL 2

Klynge 4 til 7

Tabellen viser risikofaktorer for klyngerne 4 til 7, samt alle unge uden job og uddannelse og øvrige unge.

	4. Special-tilbud	5. Lav faglighed	6. Specialtilbud og diagnoser	7. Anbragte, diagnoser mv.	Alle unge uden job og uddannelse	Øvrige unge
Svag forældrebaggrund	6%	11%	74%	23%	28%	13%
Anbragt	12%	6%	22%	84%	15%	2%
Foranstaltninger	75%	27%	80%	91%	48%	12%
Moderat psykisk diagnose	16%	11%	89%	90%	36%	11%
Svær psykisk diagnose el. handicap	33%	12%	29%	77%	22%	6%
Misbrug	3%	3%	8%	21%	6%	1%
Offer	9%	7%	7%	65%	17%	6%
Sigtelse som mindreårig eller dom	11%	10%	14%	21%	16%	3%
Lav faglighed	5%	100%	10%	23%	17%	2%
Lav trivsel	14%	10%	16%	20%	13%	10%
Højt fravær	12%	20%	12%	13%	12%	3%
Specialtilbud	81%	7%	76%	24%	22%	5%

Tablet: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE)

TABEL 3

Klynge 8 til 11

Tabellen viser risikofaktorer for klyngerne 8 til 11, samt alle unge uden job og uddannelse og øvrige unge.

	8. Kriminalitet og lav faglighed	9. Psykiske diagnoser, ofre mv.	10. Anbringelser og kriminalitet	11. Kriminel baggrund	Alle unge uden job og uddannelse	Øvrige unge
Svag forældrebaggrund	64%	68%	75%	71%	28%	13%
Anbragt	36%	18%	93%	3%	15%	2%
Foranstaltninger	96%	82%	97%	14%	48%	12%
Moderat psykisk diagnose	27%	89%	38%	20%	36%	11%
Svær psykisk diagnose el. handicap	8%	86%	9%	5%	22%	6%
Misbrug	12%	14%	18%	9%	6%	1%
Offer	67%	54%	72%	72%	17%	6%
Sigtelse som mindreårig eller dom	80%	12%	79%	75%	16%	3%
Lav faglighed	89%	9%	14%	7%	17%	2%
Lav trivsel	13%	20%	12%	10%	13%	10%
Højt fravær	31%	13%	18%	17%	12%	3%
Specialtilbud	5%	78%	72%	8%	22%	5%

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE)

Perspektiv: Forskellige vanskeligheder kræver forskellige tilgange

Unge uden job og uddannelse har vidt forskellige udfordringer. For en tredjedel af de unge kan vi dog ikke se nogen objektive risikofaktorer, der kan være med til at forklare, hvorfor de står uden for job og uddannelse. For andre er der en enkelt eller to målbare udfordringer og for knap halvdelen er der tre eller flere samtidige risikofaktorer.

Unge uden job og uddannelse kræver derfor også forskellige tilgange. Psykiske diagnoser, svag forældrebaggrund, specialundervisning og lav faglighed fra grundskolen står oftest som enkeltstående risikofaktorer. Derfor kan det være nyttigt at tænke i indsatser der er målrettet disse udfordringer.

Indsatser der kan hjælpe unge med diagnoser kan være lettere adgang til specialpædagogisk støtte (SPS) på ungdomsuddannelserne, flere ressourcer til PPR i både grundskole og ungdomsuddannelser og arbejdspladser, der er rummelige over for unge med både synlige og usynlige handicap.

Unge med svag forældrebaggrund kan have gavn af stærke rollemodeller uden for familien. Det kan både være en lærer, pædagog, fodboldtræner eller chef. Indsatser der øger tilskyndelsen til fritidsjob, fritidsaktiviteter og mentorordninger kan give de unge en kontakt til stærke fællesskaber og gode rollemodeller.

Et løft af folkeskolen, herunder investeringer i intensive undervisningsforløb, kan hjælpe de børn, der ikke er fagligt stærke, og FGU kan løfte de unge, der kommer ud af folkeskolen med dårlige faglige forudsætninger for at komme godt videre.

Knap halvdelen af de unge uden job og uddannelse har flere risikofaktorer. Det gælder bl.a. unge, der har været anbragt uden for hjemmet, eller unge, der er kommet i en kriminel løbebane. Her kan der i højere grad være behov for helhedsorienterede indsatser med udgangspunkt i individuel vejledning og en fast kontaktperson, der kan hjælpe den unge med at koordinere hjælp på tværs af beskæftigelsesindsatser og sundheds-, social- og uddannelsessektoren.

Målrettede indsatser til de unge, der har flest udfordringer vil kræve store investeringer. Men det skal netop ses som en investering. Disse unge risikerer at være på offentlige ydelser og stå uden for arbejdsmarkedet i store dele af livet. Det er ærgerligt for den enkelte og dyrt for samfundet. Det er netop for disse unge, at afkastet af at få en uddannelse eller en stærkere arbejdsmarkedstilknytning er størst.

Metode

Boks 2: Sådan har vi gjort

Populationen, der er undersøgt, er alle unge mellem 15-24 år, som står uden for både job og uddannelse d. 30. september 2022. Definitionen af unge uden job og uddannelse følger samme afgræsning som anvendt i udgivelsen "Trods gode konjunkturer er der stadig 43.000 unge uden job og uddannelse".

Vi fordeler unge efter 12 karakteristika, som har en sammenhæng med at stå uden for job og uddannelse. Nogle af de 12 karakteristika er beslægtede, men kan give et billede af sammensætningen af udfordringer. De enkelte udfordringer/karakteristika er beskrevet i Boks 3 og klyngeanalysen er beskrevet nærmere i Boks 1.

De 23-årige har vi fordelt efter klynger og tid i hhv. uddannelse, job og uden for uddannelse og job, siden de var 15 år. Opgørelsen tæller alle måneder i de forudgående 7 år, tilsammen 84 måneder. Vi "hullukker" perioder af op til 3 måneders varighed mellem uddannelser, f.eks. sommerferier.

Bilag 1: Unge uden job og uddannelse har ofte flere vanskelige forhold

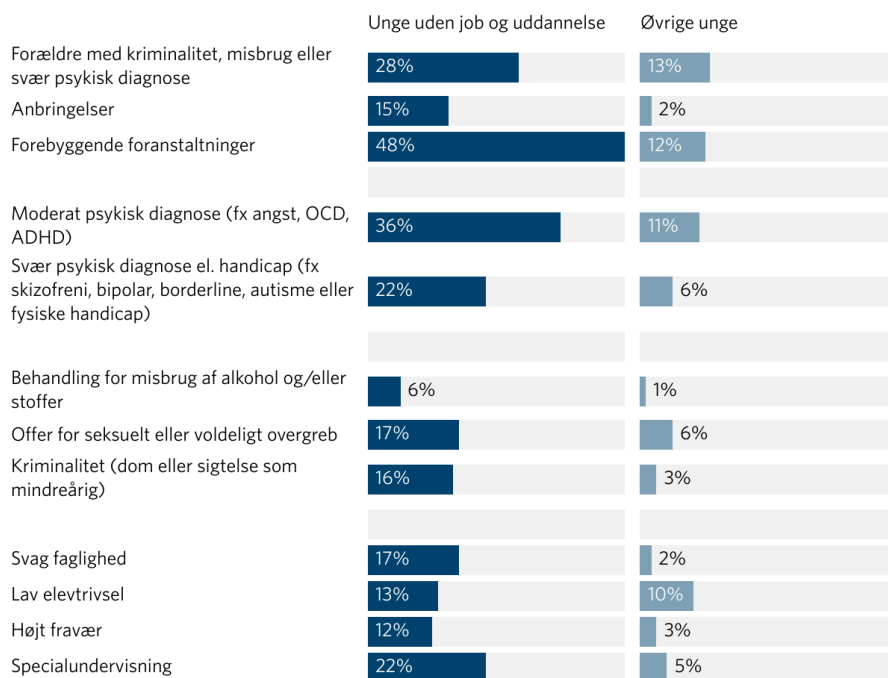
På tværs af alle 12 karakteristika er unge uden job og uddannelse overrepræsenterede i forhold til unge, der enten har en uddannelse, eller er i gang med job eller uddannelse.

Der er en meget stor overrepræsentation blandt unge, der er eller har været anbragt uden for hjemmet. Det har 15 pct. af de unge, der står uden for job og uddannelse og 2 pct. af øvrige unge. Der er også markant flere unge uden job og uddannelse, der har en psykisk diagnose eller har forældre med udfordringer, som en ubetinget dom, misbrugsbehandling eller en "svær" psykisk diagnose som skizofreni, borderline eller bipolar.³

Alle risikofaktorer fremgår af Bilagsfigur 1 og er beskrevet nærmere i Boks 3 nedenfor.

Unge uden job og uddannelse har flere vanskelige forhold end andre unge

Figuren viser risikofaktorer blandt unge uden job og uddannelse og øvrige unge. 15-24-årige i 2022.

Anm.: Afgrænset til unge, der har gået i en dansk grundskole i 7.-10. klasse, ekskl. unge på førtidspension. Status er opgjort september 2022.

Grafik: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd på baggrund af Danmarks Statistiks registre

Boks 3: Beskrivelse af 12 baggrundsforhold

I analysen er klyngerne dannet på baggrund af 12 karakteristika, der alle har til formål at beskrive, hvilke udfordringer unge uden job og uddannelse kan have.

Svag forældrebaggrund: Dækker over personer, der har en eller flere forældre med enten en svær psykisk diagnose, et misbrug af stoffer, et misbrug af alkohol og/eller en ubetinget dom. Informationer er hentet fra samme registre som nævnt ovenfor.

Forebyggende foranstaltninger: Dækker over personer, der har modtaget en forebyggende foranstaltning frem til opfølgningstidspunktet for uddannelse og arbejdsmarkedstilknytning. Forebyggende foranstaltninger er opgjort ud fra DST's register over forebyggende foranstaltninger for børn og unge (BUFO). Variablen er opgjort som en dummy for om en person har modtaget en forebyggende foranstaltning eller ej, og der tages derfor ikke højde for foranstaltningens længde eller antallet af foranstaltninger. Foranstaltninger kan f.eks. være ungepålæg, økonomisk støtte, aflastning eller en kontaktperson/rådgiver. Det betyder også, at foranstaltningerne kan være givet, mens den unge var uden job og uddannelse.

Anbringelser: Dækker over personer, der har fået iværksat en anbringelse frem til opfølgningstidspunktet. Iværksatte anbringelser er opgjort ud fra DST's register over anbringelser af børn og unge (BUAF). Variablen er opgjort som en dummy for om en person har haft iværksat en anbringelse eller ej, hvorfor alle typer af anbringelser er inkluderet uanset længde.

Moderat psykisk diagnose: Dækker over personer, der har fået en moderat psykisk diagnose frem til opfølgningstidspunktet. Definitionen følger tabel 3.1 i VIVE's udgivelse "[Socialt udsatte borgeres brug af velfærdssystemet](#)". Diagnoser er opgjort ud fra landpatientregisteret (LPR). Variablen er opgjort som en dummy for om man er diagnosticeret med en moderat psykisk sygdom eller ej, og der skelnes således ikke imellem, hvilke diagnoser eller hvor mange diagnoser, der er tale om, eller hvornår i livet man får diagnosen. Diagnoser er f.eks. depression, angstlidelser, OCD, PTSD og spiseforstyrrelser.

Svær psykisk diagnose og/eller handicaplidelse: Dækker over personer, der har fået diagnosticeret en svær psykisk sygdom eller en handicaplidelse frem til opførelsestidspunktet. Definitionen af svær psykisk lidelse følger tabel 3.1 i VIVE's udgivelse "[Socialt udsatte borgeres brug af velfærdssystemet](#)". Definitionen af handicap lidelser følger bilag 5 i "[Socialpolitisk Redegørelse 2022](#)". Diagnoser er opgjort ud fra landspatientregisteret (LPR). Variablen er opgjort som en dummy for om man er diagnosticeret med en svær psykisk sygdom og/eller handicaplidelse eller ej, og der skelnes således ikke imellem, hvilke diagnoser eller hvor mange diagnoser, der er tale om. Svære psykiske diagnoser er skizofreni og øvrige psykoser, mani og bipolar lidelse og borderline. Handicap lidelser er primært ADHD og autismespektrumforstyrrelser men også f.eks. udviklingshæmning, Downs og epilepsi.

Misbrug af alkohol og/eller stoffer: Dækker over personer, der har fået en diagnose relateret til misbrug af alkohol og/eller stoffer frem til opførelsestidspunktet. Definitionen følger til dels tabel 3.2 i VIVE's udgivelse "[Socialt udsatte borgeres brug af velfærdssystemet](#)". Diagnoser er opgjort ud fra landpatientregisteret (LPR). Variablen er opgjort som en dummy for om man er diagnosticeret med en misbrugsrelateret diagnose eller ej, og der skelnes således ikke imellem, hvilke diagnoser eller hvor mange diagnoser, der er tale om. Der er et mørketal ift. ikke-diagnosticerede misbrug og modtagere af private behandlingstilbud.

Offer for seksuelt eller voldeligt overgreb: Dækker over personer, der har været offer for en enten en seksuel og/eller voldsrelateret forbrydelse. Ofrene er opgjort ud fra DST's register for ofre for straffelovsforbrydelser (KROF). Variablen er opgjort som en dummy for om man er offer for en seksuel og/eller voldsrelateret forbrydelse eller ej, og der skelnes således ikke mellem, hvilke af de to, der er tale om, eller om der er tale om en eller flere hændelser.

Kriminalitet: Dækker over personer, der har modtaget en betinget eller ubetinget dom og/eller har modtaget en sigtelse som mindreårig. Information om betingede og ubetingede domme er opgjort ud fra DST's register for afgørelser (KRAF). Information om sigtelser af mindreårige er opgjort ud fra DST's register for sigtelser blandt mindreårige (KRMS). Variablen kriminalitet indgår som en dummy for om man er dømt skyldig / sigtet som mindreårig eller ej, og der tages således ikke højde for

antallet af domme / sigtelser som mindreårig.

Svag faglighed: Dækker over alle personer, der som afsluttende karaktergennemsnit i lovbundne prøver ved 9.- eller 10. classes afgangsprøver har under 02 eller ikke har gennemført grundskolen. Derudover er elever, der har gået i dansk folkeskole og ikke har modtaget specialundervisning i 9. klasse også medtaget som svagt faglige, hvis de ikke har nogen karakterer.

Specialtilbud: Dækker over personer, der i 9. klasse enten har gået i specialskole, specialklasse eller modtaget specialundervisning i et omfang af mere end 9 timer ugentligt. Specialtilbud er opgjort ud fra DST's register for specialundervisning (UDSP).

Lav trivsel: Dækker over personer, der i deres seneste trivselsundersøgelse fra grundskolen, har en lav trivselsindikator som defineret af UVM i rapporten "[Indikatorer for lav elevtrivsel](#)". I de tilfælde, hvor en person ikke har nogen trivselsundersøgelse fra grundskolen, markeres de som havende ikke lav trivsel.

Højt fravær: Dækker over personer, der i deres seneste fraværsindberetning fra grundskolen, har haft 10 pct. eller mere ulovligt fravær. I de tilfælde, hvor en person ikke har en fraværsindberetning, markeres de som havende ikke højt fravær.

Bilag 2: De 43.000 unges geografi, herkomst og køn

Bopæl for unge uden job og uddannelse i de enkelte klynger

Tabellen viser, hvor unge i hver af de 11 klynger er bosat.

	Byen København	Københavns omegn	Nordsjælland	Østsjælland	Vest- og Sydsjælland	Bornholm	
Klynge 1	13,3%	10,0%	7,8%	4,2%	11,0%	0,5%	8
Klynge 2	9,6%	7,6%	7,0%	4,5%	10,5%	0,8%	9
Klynge 3	10,8%	7,8%	6,0%	3,4%	12,4%	0,7%	9
Klynge 4	8,5%	8,0%	6,6%	3,6%	13,2%	0,5%	8
Klynge 5	9,4%	8,0%	7,4%	3,8%	13,9%	0,6%	8
Klynge 6	8,4%	6,6%	5,8%	4,9%	13,7%	0,9%	9
Klynge 7	10,2%	8,3%	6,9%	4,2%	16,7%	0,9%	7
Klynge 8	12,3%	8,2%	4,1%	2,7%	13,0%	-	10
Klynge 9	12,0%	9,2%	5,6%	4,2%	14,1%	0,7%	7
Klynge 10	12,1%	6,8%	3,0%	3,0%	14,4%	0,8%	9
Klynge 11	15,7%	13,2%	5,8%	3,3%	13,2%	-	9
I alt	11,3%	8,7%	6,8%	4,0%	12,3%	0,6%	8

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af DST's registre

BILAGSTABEL 3

Herkomst for unge uden job og uddannelse i de enkelte klynger

Tabellen viser oprindelsesbaggrunden for unge i hver af de 11 klynger.

	Dansk	Indvandrere	Efterkommer	I alt
Klynge 1	83,2%	6,6%	10,2%	100,0%
Klynge 2	91,8%	3,7%	4,5%	100,0%
Klynge 3	86,2%	3,7%	10,3%	100,0%
Klynge 4	84,3%	5,5%	10,2%	100,0%
Klynge 5	58,7%	28,3%	13,0%	100,0%
Klynge 6	94,2%	0,9%	4,4%	100,0%
Klynge 7	88,4%	5,6%	6,0%	100,0%
Klynge 8	69,9%	10,3%	20,5%	100,0%
Klynge 9	93,7%	1,4%	4,9%	100,0%
Klynge 10	78,8%	4,5%	16,7%	100,0%
Klynge 11	68,6%	5,8%	25,6%	100,0%
I alt	83,2%	7,0%	9,9%	100,0%

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af DST's registre

BILAGSTABEL 4

Kønsfordeling blandt unge uden job og uddannelse i de enkelte klynger

Tabellen viser kønsfordelingen for unge i hver af de 11 klynger.

	Mand	Kvinde	I alt
Klynge 1	58,2%	41,7%	100,0%
Klynge 2	45,7%	54,1%	100,0%
Klynge 3	55,3%	44,7%	100,0%
Klynge 4	66,2%	33,8%	100,0%
Klynge 5	59,6%	40,4%	100,0%
Klynge 6	61,1%	38,9%	100,0%
Klynge 7	37,5%	62,5%	100,0%
Klynge 8	69,2%	30,8%	100,0%
Klynge 9	50,0%	50,0%	100,0%
Klynge 10	68,9%	31,1%	100,0%
Klynge 11	73,6%	26,4%	100,0%
I alt	57,0%	43,0%	100,0%

Tabel: Arbejderbevægelsens Erhvervsråd (AE) • Kilde: AE på baggrund af DST's registre

-
- 1 Se AE-analysen: "Der er stadig 43.000 unge uden job og uddannelse"**
 - 2 Se bl.a. AE-analysen: "Psykisk sygdom og dårlige karakterer spænder ben for unges uddannelse"**
 - 3 Afgrænsning af "moderate" og "svære" psykiske diagnoser følger tabel 3.1 i VIVE's udgivelse "Socialt udsatte borgeres brug af velfærdssystemet".**